

Strategi og hovedresultater

FØJO's strategi for perioden 2005-2010, og dermed perspektiverne for et kommende FØJO III, har gennem det sidste år været på dagsordenen ved møderne i FØJO's bestyrelse og brugerudvalg.

For at få yderligere input til strategien og den kommende forskningsindsats blev projektlederne i juni – via et spørgeskema – bedt om at redegøre for hovedresultater og perspektiver af de respektive forskningsfelter. Endvidere blev projektlederne bedt om at komme med forslag til en eventuel, kommende forskningsindsats. Endelig blev der bedt om en vurdering af fordele og ulemper ved organisering af forskningen i et ”center uden mure”.

Årsagen til at udsende spørgeskemaet på dette tidspunkt var endvidere, at FØJO's sekretariat på det kommende møde i Det Økologiske Fødevareråd (DØFR) skal redegøre for de foreløbige resultater af FØJO II. Denne redegørelse kan ligeledes ses som et led i en etablering af en kommende forskningsindsats inden for økologisk jordbrug.

Markante hovedresultater

De besvarede spørgeskemaer kan findes på projektsiderne i FØJO's interne site www.okoforsk.dk, og her er der selvfølgelig et væld af nye og spændende resultater: Lige fra etablering af dyrkningssystemer for tomater over forslag til forbedring af kvælstofudnyttelse og naturkvalitet til afdækning af forbrugerholdninger og meget, meget andet.

I dette nyhedsbrev er der ikke plads til et fyldestgørende indblik i resultaterne, men resultaterne vil sammen med statusrapporterne blive anvendt i forbindelse med udarbejdelsen af FØJO's kommende (to)årsrapport.

Forslag til nye forskningsindsatser

Tilsvarende er der mange spændende forslag til nye forskningsindsatser. Mange af forslagene er – naturligt nok – i umiddelbar forlængelse af den igangværende forskning. I strategien er der imidlertid et behov for et bredere perspektiv, idet et af forslagene fra den internationale evaluering i 2002 var, at en kommende forskningsindsats i højere grad skal omfatte hele fødevarsystemet. Dette er bl.a. ud fra en betragtning om, at de store udfordringer i økologisk jordbrug ikke kun skal findes i primærbruget.

Det er dog givet, at de indkomne forslag – i givet fald – vil indgå i overvejelserne omkring udformningen af en kommende forskningsindsats.

Forskningsorganisering

Projektlederne er også blevet spurgt om eventuelle forslag vedr. organiseringen af forskningen. Overordnet set er der endog meget stor tilslutning til den nuværende konstruktion med et ”center uden mure”. Det vil sige, at der ikke blandt projektlederne er umiddelbar opbakning til etablering af en egentlig forskningsinstitution for økologisk jordbrug.

Der blev dog også givet udtryk for, at der på sigt kan være behov for et stærkere center, f.eks. et center med ”semipermeable” mure, som det tidligere er blevet udtrykt.

Øget dansk deltagelse i EU-forskning

EU-kommissionen har nu bevilget midler til en række forskningsprojekter, som skal gennemføres i regi af det sjette rammeprogram. Flere af de nye projekter beskæftiger sig med økologisk jordbrug - og har samtidig dansk deltagelse.

Udvikling af økologiske fødevarer-systemer

Inden for prioritet 5 *Food Quality and Safety* iværksættes et integreret projekt med titlen *Improving quality and safety and reduction of cost in the European Organic and "low input" supply chains*. Projektet, som fik top evaluering blandt 93 indsendte ansøgninger, har et budget på knap 20 mio. €. De danske aktiviteter, som udgør ca. 2,9 mio. €, koordineres af FØJO. Aktiviteterne tager udgangspunkt i FØJO projekterne III.4 (Økologisk kost og sundhed – et flergenerations dyreforsøg), I.2 Udvikling af bæredygtigt produktionssystem for økologisk æble dyrkning, II.2 Kvalitet af økologisk mælk, II.3 Økologisk studeproduktion og bioaktive afgrøder til græssende husdyr, II.7 Svinefodring – næringsstofudnyttelse, produktkvalitet og sundhed, II.8 Styring i relation til sundhed og fødevarer-sikkerhed i økologisk svineproduktion, III.1 Forbrugernes interesse for økologiske fødevarer – barrierer og virkemidler for øget afsætning samt III.8 Distributionsformens betydning for troværdigheden af økologiske fødevarer. Herudover vil FØJO's sekretariat stå for formidling og kommunikation.

Strategier for dyrkning af bælgfrø

Inden for prioritet 5 er der også bevilget et integreret projekt om *New strategies to improve grain legumes for food and feed*. Projektet vil beskæftige sig med strategier for dyrkning af flere og bedre frøbælgplanter (ært, hestebønne, lupin, alm. bønne) til foder og human ernæring. Ansøgningen har ca. 60 deltagere, og der er dansk deltagelse i en række delprojekter. Projektet er ikke specifikt inden for økologisk jordbrug, men det spænder fra "low input farming" over effekter på human sundhed og fodring til moderne molekylærbiologi. Erik Steen Jensen, Risø koordinerer delprojektet om low input farming, som koordineres med aktiviteter under FØJO projekt II.5 og et nyt EU projekt fra 5. rammeprogram på KVL: *Intercropping of grain legumes and cereals for European Organic Farming Systems*. Det samlede budget er på 16 mio. €, og den danske indsats i relation til økologisk jordbrug udgør ca. 350.000 €.

Revision af regler

Inden for prioritet 8.1 *Policy oriented research* er der bevilget et STRP (Specific Targeted Research Proposal) projekt vedr. *Revision of the regulation on organic agriculture*. FØJO er koordinator på projektet, som også tager udgangspunkt i FØJO-projekt V "Ledelse, forskeruddannelse, forskningsmetodik, videnssyneser, kommunikation og formidling samt internationalt samarbejde i økologisk jordbrugsforskning" (SYNERGI). Projektet har et samlet budget på 1,43 mio. €, hvor FØJO står for 0,46 €.

Alternativer til kobber

Inden for prioritet 8.1 iværksættes også et STRP-projekt vedr. *Replacement for Copper Fungicides in Organic Agriculture*. Det totale budget forventes at blive ca. 2,5 mio., hvoraf den danske del vil være ca. 0,62 mio. €. De danske aktiviteter tager udgangspunkt i FØJO projekterne I.2 Udvikling af bæredygtigt produktionssystem for økologisk æble dyrkning og I.14 Bekæmpelse af skurv i økologiske æbler. Det er således DJF og KVL, som er de danske deltagere.

Concerted actions

FØJO's sekretariat deltager endvidere i tre såkaldte concerted actions under EU's 5. rammeprogram:

- ◆ Sustaining Animal Health and Food Safety in Organic Farming (www.safonetwork.org). Projektleder er Mette Vaarst, DJF
- ◆ European Information System for Organic Markets (www.eisfom.org). Projektleder er Nic Lampkin, University of Wales
- ◆ Harmonised and Standardised procedures for evaluation of plant protection products, fertilizers and soil conditioners for use in organic agriculture (www.organicinputs.org). Projektledere er Erik Steen Kristensen, FØJO og Lizzie Melby Jespersen, DJF

Det samlede budget i FØJO er godt 300.000 kr. pr. år.

Statusrapportering og midtvejsevaluering

Alle projektledere i FØJO II har nu modtaget en indkaldelse af statusrapporter 2003. Statusrapporterne skal på linie med foregående år udarbejdes på engelsk, og der skal vedlægges et fyldigt dansk sammendrag. Endvidere skal alle publikationer – artikler, proceedings, rapporter, indlæg og andre produkter – lægges i det elektroniske arkiv Organic Eprints.

En skabelon for statusrapporten kan sammen med en tidsplan og en opdateret, detaljeret vejledning findes på www.okoforsk.dk. Statusrapporter skal sendes til FØJO inden den 1. oktober 2003.

Evaluering og vurdering

Statusrapporterne fra de FØJO-projekter, som blev etableret i 2001 og 2002 (det vil sige projekterne I.14, I.15, I.16, II.2,

II.7, II.8, II.9, II.10, II.11, III.4, III.5, III.7, III.8, III.9, VI.1, VI.2, VI.3, VI.4 og VI.5) vil som et led i midtvejsevalueringen blive vurderet af to internationale eksperter.

Fremdriften i de øvrige projekter, som blev midtvejsevalueret i 2002, bliver vurderet af FØJO's bestyrelse.

Slutrappporter

Projekter, som afsluttes inden udgangen af 2003 og således ikke ansøger om penge til 2004, skal ikke aflevere en statusrapport. Derimod skal projektet aflevere en slutrapport senest tre måneder efter afslutningen, dvs. typisk inden den 1. april 2004. Vejledning hertil følger senere.

Ny teknologi på Rugballegård

Mulighederne præsenteres på et møde torsdag 11. september på Forskningscenter Foulum

Den økologiske forsøgsstation Rugballegaard udstyres i øjeblikket med trådløst netværk (WLAN), som bl.a. kan anvendes til on-line overvågning og registrering af både maskiner, bygninger, marker og enkelt dyr. Det giver unikke muligheder for at gennemføre forsøg i stor skala til en overkommelig pris.

De muligheder, som det nye system giver forskningen, præsenteres på et orienteringsmøde på Forskningscenter Foulum i mødelokale 2 den 11. september kl. 10.00 - 12.00.

Foreløbigt program

- ◆ Introduktion til trådløst netværk i landbruget / *Svend Christensen*

- ◆ Overvågning af dyr samt anvendelsesmuligheder i forskningsprojekter / *Svend Morsing*
- ◆ Markrobotten og anvendelsesmuligheder i forskningsprojekter / *Martin Heide Jørgensen*
- ◆ Ph.D.-projektet "Management af decentral økologisk mælkeproduktion ved hjælp af innovativ teknologi" / *Frank Oudshoorn*
- ◆ Hvordan kan man bruge Rugballegaard i forskningsprojekter? / *Svend Christensen*

Økologi i politikken

Det næste nummer af Forskningsnytt om økologisk jordbrug i Norden vil blandt andet beskæftige sig med økologiens rolle i landdistriktsudviklingen og i fødevarepolitikken - både på europæisk og nationalt plan. Anledningen er blandt andet omlægningen i EU's

støtteordninger og de muligheder og udfordringer, det giver miljøvenlig produktion, multifunktionalitet og økologisk produktion i det hele taget. Artikler til temanummeret skal aftales snarest med Vibeke Langer, KVL eller Claus Bo Andreasen, FØJO.

Økologiudstilling søger udstillere

Økologifdelingen på Landscentret, Dansk Landbrugsrådgivning har lavet en vandrestilling om økologisk jordbrug. Udstillingen kan ses på www.lr.dk/okologi/udstilling, hvor der også kan findes flere oplysninger om

anvendelsesmulighederne. Såfremt du er interesseret i at leje udstillingen, er du velkommen til at kontakte Ester Simonsen eller Tomas Fibiger Nørfelt, Økologi, Landscentret, Dansk Landbrugsrådgivning, telefon 87405491.

Ecosystem services in European agriculture

Det Kgl. Svenske land- og skovbrugsakademi holder den 14. - 16. september den såkaldte "Bertebos konference". Titlen for året konference er "Ecosystem services in European agriculture: Theory and practice", og konferencen sætter dermed fokus på økosystemer og vil bl.a. søge at bidrage til identifikation og værdisætning af de produkter og services, som specielt agro-økosystemet bidrager med i europæisk sammenhæng.

Som et led i konferencen er der indlæg fra årets modtagere af den prestigefyldte Bertebos Pris. Prisen er i år tildelt forskerne *Erik Steen Jensen*, Risø og *John R. Porter*, KVL.

Det er fortsat muligt at melde sig til konferencen. Program m.m. kan bl.a. findes via www.foejo.dk. Klik på "Arrangementer".

Pris til centerleder

Torsdag den 21. august blev centerleder, ph.d. *Erik Steen Kristensen*, Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (FØJO) tildelt Agronomprisen 2003. Agronomprisen – der uddeles hvert tredje år – er på 50.000 kroner og tildeles uansøgt en person, der inden for det jordbrugsvidenskabelige fagområde har udført et banebrydende arbejde eller udøvet en fortjenstfuld indsats.

Erik Steen Kristensen gav i forbindelse med prisoverrækkelsen en forelæsning over emnet "Forskning i økologisk jordbrug – perspektiver for jordbrug og samfund". Forelæsningen kan findes via hjemmesiden: <http://www.jordbrugsakademikerne.dk>

Opslag om stilling som centerleder

Stillingen som centerleder for Forskningscenter for Økologisk Jordbrug er en åremålsansættelse, og den er netop opslået som ledig.

Opslaget kan ses via www.okoforsk.dk

Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (FØJO) koordinerer den økologiske jordbrugsforskning i Danmark med henblik på at sikre optimalt udbytte af de ressourcer, som afsættes til forskning. FØJO er et såkaldt "forskningscenter uden mure", hvor den forskningsfaglige kompetence udgøres af de ca. 140 forskere og 20 institutioner, der deltager i centrets forskningsprogrammer.

Det interne nyhedsbrev FØJOnyt henvender sig til forskere og institutioner m.fl., som har interesse i forskning i økologisk jordbrug. Abonnement kan tegnes ved henvendelse til FØJO's sekretariat på tlf. 89 99 16 75. Abonnement er gratis. Foruden FØJOnyt udgives et elektronisk nyhedsbrev "FØJOenyt", som henvender sig til brugere af forskningen i økologisk jordbrug.

Redaktion: Claus Bo Andreasen
Grafisk tilrettelæggelse: Enggaardens Tegnestue
Tryk: Forskningscenter Foulum

Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (FØJO)

Foulum, Postboks 50, DK-8830 Tjele
Tlf. 89 99 16 75. Fax 89 99 16 73
E-mail: foejo@agrsci.dk
www.foejo.dk • www.okoforsk.dk